

2. Есипович К. Б. Управление познавательной деятельностью учащихся при изучении иностранных языков в средней школе. Москва: Просвещение, 1988. 191 с.
3. Інформаційно-комунікаційні технології у вищих навчальних закладах: алгоритм впровадження. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Серія: Педагогічні науки. 2016. Вип. 133. С. 3–5.
4. Информационные и коммуникационные технологии в образовании: монография / под. редакцией Бадарча Дендева. Москва, 2013. 320 с.
5. Кадемія М. Ю., Шахіна І. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі. навч. посіб. *Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського*. Вінниця, 2011. 220 с.
6. Кручинина Г. А. Методическая работа преподавателя в условиях использования новых информационных технологий обучения. *Проблемы теории и практики в подготовке современного специалиста*. Межвузовский сборник научных трудов. Новый Новгород: Изд-во НГЛУ, 2003. С. 126.
7. Лапінський В. В., Пилипчук А. Ю., Шишкіна М. П. Інформаційно-комунікаційні технології єдиного інформаційного простору системи освіти України: монографія / за наук. редакцією В. Ю. Бикова. Київ: Педагогічна думка, 2010. 160 с.
8. Науковий журнал «Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво». Луцьк. 2013. Випуск № 11. С. 12.
9. Швачич Г. Г., Толстой В. В., Петречук Л. М., Іващенко Ю. С., Гуляєва О. А., Соболенко О. В. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології: навч.-посіб. / *Національна металургійна академія України*. Дніпро, 2017. 231 с.

**Кулібаба І. І.**, здобувачка СО «Магістр»  
факультету хімії, біології і біотехнологій, спеціальності 102 «Біохімія»

**Науковий керівник: Зарішняк І. М.**,  
канд. пед. наук, доцент, доцент  
кафедри педагогіки, фізичної культури та управління освітою  
*Донецький національний університет імені Василя Стуса*,  
Україна

## ТРАДИЦІЙНА ТА АЛЬТЕРНАТИВНА МОДЕЛЬ КУРАТОРСТВА

Роль куратора академічної групи суттєво підвищилася через загострення освітньої кризи загалом, і вищої освіти також. Увага професорсько-викладацького складу спрямовується на особистісне зростання студентської молоді,

збагачення її життєвого досвіду духовно-моральними цінностями. Ключова функція у реалізації поставлених завдань відводиться куратору академічної групи [1].

Зменшення кількості аудиторних годин на користь самостійної підготовки у вищих навчальних закладах приводить до того, що все більшого значення щодо професійного становлення майбутніх фахівців соціальної сфери набуває позааудиторна робота зі студентами. Робота кураторів академічної групи вищого навчального закладу є однією із складових педагогічних умов формування професійної компетентності соціальних працівників у позааудиторній роботі в умовах вищого навчального закладу. Саме тому ця тема є актуальною.

Метою роботи є визначення оптимальної моделі кураторства на сучасному етапі кризи вищої освіти.

Проблема роботи кураторів, дослідження ролі та місця куратора є предметом вивчення В. Алфімова, Р. Абдулова, В. Базилевича, І. Бартеневої, Е. Бердникової, О. Білої, О. Винославської, О. Гури, Н. Давиденко, І. Калачева, Б. Карабухіна, О. Клименко, І. Литвин, Т. Осипової, С. Романової та ін. [2, 3].

Інститут кураторства і наставництва відомий з часів виникнення навчальних закладів [2]. Зокрема, одним із перших офіційних документів вищої школи стосовно кураторської роботи є Інструкція про кураторів Томського інституту, що затверджена у 1903 році імператором Миколою II. У Росії до 1917 року такі педагоги називалися класними наставниками, класними дамами. Їхні права і обов'язки визначалися Статутом навчального закладу. Вища школа повернулася до куратора у 50-ті роки XX століття, де він став розглядатися як помічник адміністрації у роботі зі студентами і призначався в кожен академічну групу. Із розвитком демократичних тенденцій у системі вищої освіти наприкінці 80-х років XX століття у вищих навчальних закладах відбулося переосмислення поглядів щодо посади куратора та його ролі у студентському житті. Деякі вищі навчальні заклади освіти зовсім відмовилися від кураторів [1].

На сучасному етапі зміст діяльності куратора регламентується основними державними документами України, а саме: законом України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Концепцією виховання дітей та молоді у національній системі освіти», «Національною доктриною розвитку освіти України у XXI столітті», відповідними інструктивно-методичними документами міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та положеннями, розробленими на рівні навчального закладу [3].

Інститут кураторів – це управлінська ланка, яка взаємодіє з іншими у системі позааудиторної виховної роботи і забезпечує її організацію на рівні студентської академічної групи. Саме куратори можуть стати ефективними

посередниками між суб'єктами освітнього виховного процесу. Куратор (тьютор, наставник) студентської академічної групи – це наставник і організатор, вихователь і консультант для студентів групи [2].

На посаду куратора зазвичай призначається авторитетна людина, здатна до самоорганізації, з великими творчими та педагогічними здібностями, яка зможе ефективно організовувати взаємодію студентів між собою, іншими викладачами та деканатом [3]. Ця людина стає так званим «провідником» для студентів в університетське життя. Той, хто зможе «підтримати, направити», знайти індивідуальний підхід до кожного окремо взятого студента та допомогти йому «влитися» в єдиний колектив. Згуртованість цього колективу, його взаємодія та взаємовідносини і є показником здатності куратора організовувати цей колектив [4].

Куратор академічної групи виконує такі функції:

1. Аналітичну – планування та організація виховної роботи з урахуванням міжособистісних стосунків у колективі, рівня їхнього інтелектуального розвитку, результатів навчання, соціально-побутових умов життя, стану здоров'я тощо.

2. Організаторську – залучення студентів до різних видів діяльності, допомога студентському самоврядуванню.

3. Соціально-виховну – організовується під час взаємодії «педагог–студент», тут куратор допомагає вихованню особистісних якостей, засвоєнню та прийняттю суспільних норм та цінностей студентами [4].

Метою виховної роботи куратора є самореалізація та становлення особистості студента як високоморальної та всебічно розвиненої людини.

Він повинен спрямовувати виховну роботу групи, розвивати у студентів активність, самостійність, ініціативу, почуття відповідальності та зацікавленості в навчанні. Куратор постійно перебуває в діловому спілкуванні зі студентами групи, добре знає кожного з них, що надає йому можливість впливати як на колектив групи загалом, так і на кожного окремого студента [2].

Ще одним завданням куратора є згуртування академічної групи. Академічна студентська група – це офіційно створена, відносно постійна в межах навчального року, первинна реальна група студентів у структурі курсу, факультету або вишу загалом, члени якої об'єднані спільними навчально-професійними завданнями, взаємодіють із викладачами, кураторами та між собою. Умови згуртованості і перетворення групи на колектив:

- 1) демократичний стиль керівництва куратора;
- 2) високий рівень організованості та згуртованості, коли кожен член групи бере на себе цілі та завдання спільної навчальної діяльності і в кожного співпадають погляди й оцінки на події у групі;

3) референтність групи для кожного її члена і велика кількість неформальних лідерів.

Тож куратор повинен враховувати індивідуальні особливості кожного зі студентів, їхні потреби та інтереси й на основі цього вже формувати єдиний колектив [4].

Вище була описана робота куратора в рамках традиційної моделі кураторства. Водночас паралельно розвиваються альтернативні моделі кураторської діяльності. Однією з таких моделей є «Студентське кураторство», яке забезпечує активізацію та залучення молоді до студентського та суспільного життя. Проєкт «Студентського кураторства» дозволив підтягнути та направити студентів у навчальному процесі, підказати, як раціонально проводити вільний час, де займатися спортом або ж отримувати задоволення від занять художньою самодіяльністю.

Обрання куратора для групи відбувається демократичним шляхом. Кожен куратор заповнює анкету, яку оргкомітет поміщає у конверт. У випадковому порядку старости груп витягують вподобаний ними конверт та отримують свого куратора. Після цього відбувається обмін контактами між куратором і старостою та початок ефективної роботи з кожним студентом групи [5].

Ще однією моделлю є так зване «тьюторство». В англійських університетах традиційно виховну роль виконував тьютор, а в Україні вихованням молоді опікується куратор академічної групи. Поняття «тьютор» є значно ширшим, ніж «куратор». В деяких аспектах функції та обов'язки тьютора та куратора збігаються, але є й певні відмінності. Тьютор британського ВНЗ ще й запроваджує принцип індивідуалізації навчання конкретного студента, скеровує його у вивченні того чи іншого предмета [6].

Висновки: інститут кураторства відіграє важливу роль у формуванні професійних якостей майбутніх фахівців, в організації виховної роботи у ВНЗ. Викладач-куратор груп майбутніх спеціалістів соціальної сфери має спланувати кураторські години так, щоб у них приділялося достатньо уваги вихованню духовних та моральних якостей студентів, сприяло самоактуалізації та самовихованню студентів, розвитку почуття відповідальності та людяності. Куратор має враховувати багато особливостей кожного зі своїх студентів та спрямовувати ці особливості в правильне русло, де кожен з його підопічних зможе віднайти себе та своє місце у загальному колективі під назвою академічна група [2, 4].

З розглянутих моделей кураторської діяльності, на нашу думку, найуспішнішою є модель «тьюторства». Зважаючи на зростання інтересу до процесу поглиблення індивідуалізації навчання в рамках програми модернізації за ідеями Болонської декларації, було б доречно переносити елементи позитивної практики англійського тьютора у діяльність куратора в українському ЗВО [6].

### Список використаних джерел

1. Тернопільська В. І. Підготовка куратора академічної групи до організаційно-виховної роботи зі студентами ВНЗ. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. С. 139–142. URL: [file:///C:/Users/User1/AppData/Local/Temp/Nchnpu\\_016\\_2012\\_17\\_35.pdf](file:///C:/Users/User1/AppData/Local/Temp/Nchnpu_016_2012_17_35.pdf) (дата звернення 05.10.20).
2. Волковницька Т. М. Робота куратора академічної групи вищого навчального закладу як педагогічна умова професійного становлення майбутніх фахівців. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Сер.: Педагогічні науки. 2014. Вип. 115. С. 48–51. URL: [https://divovo.in.ua/pars\\_docs/refs/30/29001/29001.pdf](https://divovo.in.ua/pars_docs/refs/30/29001/29001.pdf) (дата звернення 05.10.20).
3. Васильєва М. О. Роль та значення куратора в організації виховної роботи у вищій школі. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2014. № 42–43. URL: <http://library.uipa.edu.ua/images/data/zbirnik/42-43/44.pdf> (дата звернення 10.10.20).
4. Корчевна Н. П. Згуртованість академічної групи як один із показників ефективної роботи куратора. *Актуальні проблеми освіти і науки: досвід та сучасні технології*: матер. заоч. Всеукр. наук.-практ. конф. (21 травня 2020 р.) / за заг. ред. Л. А. Мартинець. Вінниця, 2020. С. 107–111. URL: <https://japon.donnu.edu.ua/issue/view/302> (дата звернення 15.10.20).
5. Студентське кураторство в дії. *Інформаційна Вінниччина*: вебсайт. URL: <http://i-vin.info/news/studentske-kuratorstvo-v-diyi-4743> (дата звернення 05.10.20).
6. Голубєва М. О., Жулківська А. М. Порівняльна характеристика діяльності куратора академічної групи українського ВНЗ і тьютора британського університету. *Наукові записки НаУКМА*. Сер.: Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. 2012. Т. 136. С. 19–22. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMApp\\_2012\\_136\\_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMApp_2012_136_5) (дата звернення 05.10.20).

**Лебедик Л. В.**, д-р пед. наук,  
доцент кафедри спеціальної освіти і соціальної роботи,  
*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка*  
Україна

### ПРИНЦИПИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Професійна підготовка здобувача ступеня магістра із соціальної роботи є досить важливою, адже зумовлює низку актуальних педагогічних завдань, які